

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied gemeente Overbetuwe

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

4 juni 2010 / rapportnummer 2421-33

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De gemeente Overbetuwe stelt een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied op. Het bestemmingsplan is kaderstellend voor onder andere uitbreiding van intensieve veehouderijbedrijven. Ten behoeve van de besluitvorming wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Overbetuwe is het bevoegd gezag in deze procedure.¹

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een duidelijke beschrijving van de relevante onderdelen van het bestemmingsplan op basis van de maximale ruimte die het bestemmingsplan zal bieden;
- een onderbouwing van de totstandkoming van alternatieven en een beschrijving van de gehanteerde referentiesituaties (huidige situatie en autonome ontwikkelingen);
- de bijdrage van het voornemen aan de ontwikkeling van natuur en landschap en de cultuurhistorische waarden en de mogelijke negatieve effecten daarop;
- de 'milieugebruiksruimte' in het plangebied, die met name bepaald wordt door natuur (vermestende en verzurende stoffen) en landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie);
- de maximaal mogelijke effecten van het voornemen op natuur, door met name depositie van verzurende/vermestende stoffen op de Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur;
- een publieksvriendelijke en zelfstandig leesbare samenvatting, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau (notitie R&D). Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de notitie R&D voldoende aan de orde komen.

2. ACHTERGROND EN BELEIDSKADER

2.1 Achtergrond

Het nieuwe bestemmingsplan vervangt de vigerende bestemmingsplannen buitengebied van Heteren, Elst en Valburg en heeft volgens de notitie R&D een 'beheersmatig karakter'. De randvoorwaarden en uitgangspunten voor ontwikkelingen in het plangebied zijn beschreven in de notitie R&D en het voorontwerp bestemmingsplan. In de notitie R&D is aangegeven dat de gemeente voor de intensieve veehouderij een strikter beleid voert dan het provinciale beleid, vanwege de relatief grote landschappelijke impact.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

Het bestemmingsplan heeft tot doel het behoud van agrarische activiteiten, landschaps- en natuurontwikkeling, inclusief behoud en verbetering van leefbaarheid en vitaliteit van het buitengebied. Daarnaast dienen bestaande waardevolle gebiedskenmerken behouden en/of versterkt te worden en heeft de gemeente ambities op het gebied van klimaat en duurzaamheid (bijlage 6 van de notitie R&D). Geef in het MER aan hoe invulling wordt gegeven aan deze doelen en ambities.

2.2 Beleid en wet- en regelgeving

In bijlage 6 van de notitie R&D wordt het beleidskader en relevante wet- en regelgeving voor het bestemmingsplan geschetst. Ga in het MER in op de opgaven en randvoorwaarden voor het bestemmingsplan die hieruit voortkomen. Ga daarnaast voorzover relevant in op de randvoorwaarden uit ander beleid en wet- en regelgeving, zoals:

- de AMvB Ruimte;
- (ontwerp-) aanwijzingsbesluiten en het (concept)beheerplan voor Natura 2000-gebieden die binnen de invloedssfeer van het bestemmingsplan vallen, waaronder in ieder geval “Uiterwaarden Waal”, “Uiterwaarden Nederland”, “Veluwe” en “Geldersche Poort”;
- de Provinciale aanwijzing ‘zeer kwetsbare gebieden’ in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij;
- Ecologische Hoofdstructuur en ecologische verbindingzones die binnen de invloedssfeer van het bestemmingsplan liggen;
- de wetgeving op het gebied van dierenwelzijn, zoals het Varkensbesluit, het Kalverbesluit, het Legkippenbesluit 2003 en het Vleeskuikenbesluit;
- het Actieplan Ammoniak Veehouderij;
- de Wet op de Archeologische monumentenzorg (Wamz);
- de provinciale en gemeentelijke monumentenverordening;
- de Nederlandse emissie richtlijn (Ner);
- de Nederlandse richtlijn bodembescherming;
- de Wet geluidhinder (Wgh) en bijbehorende geluidsvoorschriften;
- het Waterplan Gelderland 2010-2015 en waterbeheerplan 2010-2015 van het Waterschap Rivierenland.

Geef aan hoe afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden. De Commissie adviseert relevante gegevens die nodig zijn voor de Watertoets in het MER op te nemen.

Gemeentelijk beleid

Ga in het MER in op de rol die het bestemmingsplan kan spelen bij:

- het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in de Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- het realiseren van doelen uit het Landschapsontwikkelingsplan (LOP, december 2009);
- het faciliteren van een milieuhygiënisch gezonde veehouderijsector.

Maak in het MER inzichtelijk welke instrumenten de gemeente heeft om deze doelen te bereiken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het herbestemmen van niet meer in agrarisch gebruik zijnde locaties, het faciliteren van bedrijfsverplaatsingen en het clusteren en zoneren van ontwikkelingen.

Geef aan welke eisen de gemeente stelt aan de inrichting van nieuwe bedrijfslocaties en de maatvoering en vormgeving van bedrijfsgebouwen (toetsingskader landschapsontwikkelingsplan of beeldkwaliteitsplan).

3. VOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteiten

In de notitie R&D is aangegeven dat het bestemmingsplan voornamelijk conserverend van aard is. Het plan biedt beperkte ontwikkelingsmogelijkheden voor onder meer de intensieve en de grondgebonden veehouderij. Daarnaast is in het plangebied ook sprake van beëindiging of functieverandering van agrarische bedrijven.

Geef in het MER een overzicht van alle planonderdelen van het bestemmingsplan en motiveer welke onderdelen wel en welke niet in het MER worden onderzocht. Beschrijf in het MER hoeveel ruimte het bestemmingsplan (maximaal) zal bieden aan en hoeveel ruimte middels een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt kan worden voor:

- intensieve veehouderijen;
- grondgebonden veehouderijen;
- mestverwerking en -bewerking;
- recreatieve ontwikkelingen;
- natuurontwikkeling (realisatie Natura-2000 en EHS);
- functieverandering van agrarische bedrijven;
- overige ontwikkelingen zoals boomkwekerijen, fruitteelt (boomgaarden) en paardenbakken.

Geef in het MER duidelijk aan wanneer en onder welke voorwaarden gebruik gemaakt kan worden van de ontheffings- en wijzigingsbevoegdheid (onder andere in relatie tot het LOP²). Beschrijf in het MER waar het nieuwe bestemmingsplan meer of juist minder ruimte biedt dan de oude bestemmingsplannen (zie § 3.2).

3.2 Referentiesituatie

De referentiesituatie bestaat uit de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie) en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Het studiegebied wordt bepaald door de maximale reikwijdte van de gevolgen, waaronder die van depositie van ammoniak. De Commissie adviseert twee referentiesituaties uit te werken, namelijk:

- de feitelijke toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie). Geef aan in hoeverre deze afwijkt van de huidige bestemde situatie en de Wm-vergunde situatie.³ Dit verschil is van belang voor de huidige ontwikkelruimte in de gemeente en voor het bepalen van de gevolgen voor Natura 2000-gebieden;
- voor de effectbepaling in het MER: de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling. Ga er daarbij vanuit dat voldaan wordt aan de regelgeving, waaronder IPPC. Dit verschil is van belang voor de ontwikkelruimte in de gemeente en voor het bepalen van de gevolgen voor Natura 2000-gebieden in de toekomst.

² De waarde 'landschap' zou bijvoorbeeld op vergelijkbare wijze als archeologische waarden beschermd kunnen worden.

³ Ga hierbij ook in op het (mogelijke) verschil tussen het vergunde en werkelijk aanwezige aantal dieren in de huidige situatie. Maak hierbij gebruik van gegevens van het CBS en meitelling op basis van het aantal dierplaatsen.

Onder de 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu⁴, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Geef in het MER aan welke (verwachte) ontwikkelingen spelen in het buitengebied, welke van die ontwikkelingen onderdeel zijn van de referentiesituatie en welke niet. Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen. Maak voor zover ontwikkelingen onzeker zijn gebruik van scenario's of gevoeligheidsanalyses.

Geef bij de beschrijving van de referentiesituatie in ieder geval:

- de (autonome ontwikkeling van de) emissie van verzurende/vermestende stoffen in het gebied zelf en de hieruit voortvloeiende depositie op kwetsbare natuur, waaronder Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur;
- de ontwikkeling van de achtergronddepositie van verzurende en vermestende stoffen (afkomstig van buiten het plangebied);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij in en rond het plangebied als gevolg van het Besluit huisvesting, het Actieplan Ammoniak Veehouderij en het aflopen van de overgangstermijn van het Varkensbesluit (1 januari 2013);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de grondgebonden veehouderij⁵ in en rond het plangebied, omdat deze de ontwikkelruimte voor andere functies (zoals intensieve veehouderij) mede bepalen;
- een realistisch worst case scenario voor emissie van verzurende en vermestende stoffen, geuremissie en effecten op landschap en cultuurhistorie, op basis van de autonome ontwikkeling.

3.3 Milieugebruiksruimte en alternatieven

Milieugebruiksruimte

Door haar ligging in/nabij beschermde natuurgebieden is de ontwikkelruimte binnen de gemeente voor een aantal functies beperkt. Het is daarom van belang om de haalbaarheid en eventueel benodigde randvoorwaarden voor het voornemen in beeld te brengen.

De Commissie adviseert de beschikbare milieugebruiksruimte voor gewenste ontwikkelingen in beeld te brengen volgens de volgende systematiek. Bepaal:

- 1) de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting op de onderstaande thema's (ook in cumulatie, waar dit van toepassing is) op basis van het bestaande en in ontwikkeling zijnde relevante milieubeleid;
- 2) de behoefte aan uitbreiding, beëindiging, hervestiging en nieuwvestiging van activiteiten met milieueffecten. Maak hierbij gebruik van recent uitgevoerde inventarisaties onder bedrijven en de ingediende bedrijfsontwikkelingsplannen;
- 3) aan de hand hiervan de verwachte toe- en/of afname van de milieubelasting op de milieuaspecten;
- 4) welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het bestemmingsplan, op basis van de beschikbare ruimte, de reële behoefte en de toe- en afname in milieubelasting;
- 5) als blijkt dat de milieugebruiksruimte onvoldoende is om te voorzien in de totale ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maat-

⁴ Binnen de mogelijkheden van de huidige bestemmingsplannen en inclusief de vigerende wettelijke verplichtingen.

⁵ Betrek hierin niet alleen de (melk)rundveehouderij, maar ook de geiten-, schapen- en paardenhouderij.

regelen genomen kunnen worden, danwel welke prioriteiten of voorwaarden worden gesteld.

De milieugebruiksruimte is ook van belang voor toekomstige planuitwerkingen: nieuwe ontwikkelingen kunnen dan individueel getoetst worden aan de reeds in beeld gebrachte milieugebruiksruimte.

Besteed bij het bepalen van de milieugebruiksruimte in ieder geval aandacht aan:

- vermistende en verzurende stoffen, niet alleen vanuit de intensieve veehouderij, maar ook de rundveehouderij en mestverwerking en -bewerking;
- verstoringgevoeligheid van kwetsbare natuur;
- de huidige of gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de randvoorwaarden door objecten die gevoelig zijn voor emissies, geur en/of geluidhinder (bv woningen, kwekerijen).

Alternatieven

Volgens de notitie R&D geldt het voornemen zoals beschreven in het voorontwerp bestemmingsplan als basis voor het te onderzoeken 'voorkeursalternatief'. Daarnaast worden alternatieve scenario's genoemd, die afgeleid worden van de verwachte bandbreedte in relevante ontwikkelingen van de komende 10 jaar.

De Commissie adviseert om voor de alternatievenontwikkeling actief gebruik te maken van de informatie die voortkomt uit de vaststelling van de milieugebruiksruimte. Op plaatsen waar agrarische bedrijven verdwijnen kunnen agrarische bouwblokken worden 'wegbestemd' en ontstaat in minder kwetsbare gebieden mogelijk ruimte voor uitbreiding of hervestiging van bedrijven vanuit meer kwetsbare gebieden. De Commissie adviseert om bij de ontwikkeling van alternatieven ook de landschapsvisie op deelgebiedsniveau uit het LOP te betrekken. Dit kan bijvoorbeeld door meer differentiatie naar deelgebied aan te brengen in de bestemming 'agrarisch met waarden' of door gebruik van een beeldkwaliteitsplan als toetsingskader.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUEFFECTEN

4.1 Algemeen

Voor het MER dienen alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten belicht te worden die in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Ook eventuele functiewijzigingen in het plangebied kunnen van belang zijn voor de bepaling van de milieugevolgen van het voornemen: hiervoor moeten de worst case effecten in het MER beschreven worden. De omvang van het studiegebied wordt bepaald door het optreden van milieugevolgen en kan per milieuaspect verschillen. Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen zo nodig de effecten afzonderlijk en cumulatief in beeld gebracht te worden.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ruim binnen beleidsmatige randvoorwaarden en ver onder wettelijke grenswaarden blijven is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving vol-

doende. Bij (mogelijke) knelpunten (zoals bij stikstofdepositie op kwetsbare natuur) dienen de effecten echter zo veel mogelijk kwantitatief beschreven te worden.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het MER de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief mogelijke ontheffingen en vrijstellingen. Indien deze activiteiten leiden tot overschrijdingssituaties dienen mitigerende maatregelen beschreven te worden.

4.2 Natuur

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke positieve en negatieve gevolgen het plan kan hebben voor de natuur. Beschrijf of er naast de natuur met een beschermde status (zie hieronder) ook andere waardevolle natuur voorkomt in of in de nabijheid van het plangebied.

Gebiedsbescherming Natura 2000

Maak duidelijk waar voor vermessing en verzuring gevoelige gebieden liggen ten opzichte van het plangebied. Gebruik hiertoe duidelijk kaartmateriaal. Geef per Natura 2000-gebied aan:

- de (instandhoudings)doelstellingen;
- de kritische depositiewaarden van gevoelige habitattypen voor stikstof⁶;
- de heersende achtergrondconcentratie van stikstof;
- de deposities die optreden op de verschillende gebieden als de maximale mogelijkheden van de planalternatieven zouden worden gebruikt;
- de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de natuur.

Geef daarbij aan of er, in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, een (verdere) overschrijding ontstaat van de kritische depositiewaarden. Geef aan op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties een afname. Beschrijf welke emissie- en depositiebepurende maatregelen genomen kunnen worden en hoe het plan zich verhoudt tot de (in ontwikkeling zijnde) beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden.

Beoordeel of in cumulatie met eventuele andere natuureffecten en in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden kan worden uitgesloten.

Bovenstaande informatie kan gebruikt worden voor de passende beoordeling.⁷ De passende beoordeling moet herkenbaar worden opgenomen in het plan-MER. Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een plan alleen mag wor-

⁶ De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen, Directie Kennis, Ministerie van LNV. De kritische depositiewaarden voor beschermde habitattypen in Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden, Alterra-rapport 1654.

⁷ De reeds uitgevoerd voortoets (bijlage 1 bij de notitie reikwijdte en detailniveau) heeft geleid tot de conclusie dat significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Daarom zal een passende beoordeling worden opgesteld.

den vastgesteld, als de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁸ met succes wordt doorlopen.

Gebiedsbescherming Provinciaal ecologische hoofdstructuur (PEHS)

Bepaal voor de PEHS wat de “wezenlijke kenmerken en waarden” zijn. Onderzoek welke gevolgen het initiatief heeft voor deze actuele en potentiële kenmerken en waarden. Betrek daarbij ook de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen op grond van de Wet ammoniak en veehouderij. Geef aan of eventuele andere negatieve effecten optreden. Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een “nee-tenzij” regime. Geef aan hoe het “nee-tenzij” regime provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader. Beschrijf bij negatieve effecten welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden. Geef ook aan welke positieve effecten te verwachten zijn, bijvoorbeeld bij realisatie van de EHS.

Soortenbescherming⁹

Geef aan welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het studiegebied en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.¹⁰ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor met name zwaar beschermde soorten (tabel 3 soorten).¹¹ Als verbodsbepalingen (zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats¹²) overtreden kunnen worden, geef dan aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf in dat geval mogelijke mitigerende en/of compenserende maatregelen die aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Landschap en cultuurhistorie

Beschrijf de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische (waaronder archeologische) waarden. Maak daarbij gebruik van de beschrijvingen in het LOP. Geef naast een korte inhoudelijke toelichting op de oorsprong van de waarden een waardering van deze karakteristieke elementen en geef aan welke gevolgen het plan op deze waarden heeft. De Commissie adviseert inzicht te geven in de ligging van deze waarden met behulp van kaartmateriaal.

Landschap

De notitie R&D geeft aan dat het gemeentelijk beleid uit gaat van behoud, bescherming en ontwikkeling van landschappelijke kwaliteiten. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen

⁸ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

⁹ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹⁰ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrichtlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels. Houd er rekening mee dat de nesten van vijftien vogelsoorten (met name roofvogels en uilen) jaarrond beschermd zijn waardoor een ontheffingsverplichting aan de orde kan zijn.

¹¹ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

¹² De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

worden voorkomen of beperkt en hoe waarden kunnen worden hersteld of ontwikkeld. Geef daarbij de relatie tussen het bestemmingsplan en het landschapontwikkelingsplan (LOP) aan.¹³ Besteed waar nodig ook aandacht aan aardkundige en geomorfologische waarden (donken, wielen, stroomruggen etc).

Geef op basis van het LOP aan volgens welke principes en randvoorwaarden landschappelijke inpassing van met name nieuwbouw (uitbreiding, nieuwvestiging) moet plaatsvinden. Visualiseer de varianten voor bouwmogelijkheden van de (intensieve) veehouderijen en andere agrarische bebouwing en bepaal de effecten daarvan op het landschapsbeeld in deze gebieden en de naaste omgeving. Geef aan of mogelijke schaalvergroting in de agrarische bedrijfsvoering ook buiten het bouwblok effecten voor het landschap zal hebben zoals voor de verkavelingstructuur.

Cultuurhistorie

De gemeente Overbetuwe beschikt over tal van cultuurhistorische waarden van hoge kwaliteit. De notitie R&D geeft aan dat deze waarden reeds beschermd worden via de Monumentenwet en de gemeentelijke monumentenverordening en dat cultuurhistorie daarom in het MER niet wordt behandeld. De Commissie is van mening dat het MER juist een onderbouwing kan bieden voor de stelling dat de cultuurhistorie in het plangebied goed is beschermd. Geef daarom in het MER aan hoe de cultuurhistorische bebouwing en archeologische waarden worden beschermd¹⁴, alsmede de historisch geografische waarden (historische structuren/patronen, lijnen en elementen, zie o.a. blz. 125 landschapontwikkelingsplan¹⁵).

4.4 Leefomgeving en gezondheid

Luchtkwaliteit

Om het voornemen (en eventuele alternatieven) met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂ te beschrijven, ook onder de grenswaarden.¹⁶ Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007¹⁷. Presenteer de resultaten van de berekeningen door middel van contourenkaarten¹⁸ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.¹⁹ Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.

¹³ De indeling in het voorontwerp bestemmingsplan lijkt op een tamelijk hoog abstractieniveau gemaakt (b.v. § 5.3.1. van de toelichting en artikel 4.6.2. van de regelingen), daar waar het LOP veel meer differentiatie naar deelgebieden kent.

¹⁴ Het voorontwerp bestemmingsplan geeft hieraan reeds een goede invulling.

¹⁵ Het landschapontwikkelingsplan (blz. 27) geeft aan dat gedetailleerde gegevens over cultuurhistorie ontbreken, zodat hier mogelijk aanvullend (bureau)onderzoek noodzakelijk is.

¹⁶ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

¹⁷ Gebleken is dat in de GCN-bestanden de veehouderijbedrijven niet altijd goed gesitueerd zijn. Dit komt doordat in de GCN-bestanden de locatie is gebaseerd op het postadres van bedrijven en niet op de daadwerkelijke locatie. De Commissie adviseert daarom bij de berekening van de effecten van het voornemen voor fijn stof zonodig de GCN-gegevens te corrigeren op basis van vergunningverleninggegevens.

¹⁸ Gebruik hiervoor klassenbreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassenbreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend zijn.

¹⁹ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

Geur

Bepaal de (cumulatie van) geurhinder in het studiegebied en geef aan waar zich knelpunten voordoen. Geef weer welke milieugebruiksruimte voor geurhinder aanwezig is voor de verschillende gebiedscategorieën. Maak daarbij gebruik van kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus. Geef aan hoe de referentiesituatie en de alternatieven zich verhouden tot de Wet geurhinder en veehouderij en beschrijf de toe- of afname van aantallen geurgehinderden. Betrek hierbij ook het eventuele geurbeleid van omliggende gemeenten, dat mogelijk van invloed kan zijn op de eigen gemeente.

Geluid

Ga in de op de ligging van geluidgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving of lokaal geluidbeleid.

Gezondheid

De Wet publieke gezondheid vraagt de gemeente expliciet aandacht te besteden aan volksgezondheid bij haar besluitvorming. De Commissie verwacht dat in gemeente Overbetuwe weinig knelpunten voor volksgezondheid op zullen treden. Beschrijf in het MER de volksgezondheid in het gebied en de mogelijke effecten van de alternatieven hierop.²⁰ Dit kan bijvoorbeeld gedaan worden met behulp van een Gezondheidseffectscreening (GES).²¹

Onlangs is een consortium²² in opdracht van het Ministerie van VWS gestart met een onderzoek naar de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheid. De Commissie adviseert om ontwikkelingen hieromtrent goed te volgen.

5. MONITORING EN EVALUATIE

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is essentieel. Monitoring maakt inzichtelijk hoe de milieugebruiksruimte voor de verschillende milieuaspecten verandert. Dit biedt bruikbare informatie voor toekomstige ontheffingen en wijzigingsbevoegdheden.

6. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften

Kaart- en overig beeldmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda) van het studiegebied, dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging van de bestaande veehouderijbedrijven. Geef daarbij aan wat de aard en omvang is van deze bedrijven, welke bedrijven op termijn zullen stoppen en welke zich willen doorontwikkelen;

²⁰ Raadpleeg hierbij indien nodig de lokale GGD.

²¹ De GES geeft een kwalificatie van de milieugezondheid binnen een bepaald gebied. De GES brengt bronnen en 'meetbare' milieufactoren in beeld die van invloed kunnen zijn op de volksgezondheid in een gebied.

²² Hieraan nemen de volgende partijen deel: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeland.

- de ligging van Natura 2000-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur in de invloedssfeer van het bestemmingsplan.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen. Werk met foto's en schetsen om de (effecten van) de ruimtelijke ingrepen te verhelderen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau plan-MER

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Overbetuwe

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van gemeente Overbetuwe

Besluit: vaststellen of wijzigen van het bestemmingsplan voor het buitengebied

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: Het bestemmingsplan is kaderstellend voor onder andere uitbreiding van intensieve veehouderijbedrijven in het buitengebied van de gemeente Overbetuwe.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Het Gemeentnieuws van: 6 mei 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 20 april 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 4 juni 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. D.J.F. Bel

ir. S. Bokma

drs. Y.J. van Manen

H.H. Janssen (voorzitter)

drs. P.J. Jongejans (secretaris)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de concept-notitie reikwijdte en detailniveau, of een vergelijkbaar door het bevoegde gezag toegezonden startdocument als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Bestemmingsplan buitengebied Overbetuwe, notitie reikwijdte en detailniveau planMER, 1 april 2010, inclusief bijlagen.
- Voorontwerp Bestemmingsplan buitengebied Overbetuwe, 24 november 2009.
- Ontwerp Landschapontwikkelingsplan Overbetuwe, december 2009.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Bestemmingsplan buitengebied gemeente Overbetuwe

De gemeente Overbetuwe stelt een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied op. Het bestemmingsplan is kaderstellend voor onder andere uitbreiding van intensieve veehouderijbedrijven. Ten behoeve van de besluitvorming wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-3078-4

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

